VAN ISK NAAR MBO – EEN KIJKJE BIJ DIVERSE ROC'S

Anderstaligen in het mbo

Hoe zorgen roc's dat ISK-leerlingen en andere anderstalige leerlingen die nog maar kort in Nederland zijn, instromen in de mbo-opleiding die bij hen past? Taalachterstand is een struikelblok waardoor een deel van deze leerlingen in een Entree-opleiding terechtkomt terwijl ze daar in feite niet thuishoren. Gelukkig zijn er steeds meer oplossingen ontwikkeld om ook die leerlingen de meest passende plek te bieden. Wat zijn zoal die oplossingen? Profiel ging langs bij een aantal roc's, een ISK en LOWAN. ALY BREEMHAAR

SUMMA PLUS EINDHOVEN

Monique van der Kleijn is directeur Summa Plus van het Summa College in Eindhoven. Summa Plus heeft onder andere de opleiding VOAT in huis: voortgezet onderwijs anderstaligen. Van der Kleijn: 'Het VOAT-traject is voor leerlingen vanaf 15, 16 jaar en duurt gemiddeld twee jaar. Het is een ISK-opleiding binnen een mbo-instelling. Het overgrote deel van de leerlingen stroomt door naar het beroepsonderwijs. Wij bieden hun een loopbaanprogramma waarbij ze kennismaken met de verschillende sectoren, onder andere via onze techniekklokalen, praktijklokalen verzorging, de keuken, etc.'

Na zo'n VOAT-traject, waarin veel ruimte is voor NT2, is de taalachterstand niet per definitie weggewerkt. Summa Plus biedt daarom vanaf schooljaar 2019-2020 extra taalondersteuning aan in ook de reguliere niveau 2-, 3- en 4-opleidingen. Van der Kleijn: 'NT2-docenten zullen ondersteuning gaan bieden aan leerlingen. Ook zullen we docenten in het beroepsonderwijs tools aanbieden om bijvoorbeeld via pre-teaching extra aandacht te besteden aan vaktaal, instructietaal e.d.'

ZELFBEELD EN BEROEPSBEELD

Anderstalige leerlingen overschatten nogal eens hun eigen mogelijkheden en hetgeen ze binnen het Nederlandse onderwijs kunnen bereiken, constateert Van der Kleijn. 'Druk van de ouders speelt daarbij ook een rol. De kunst is ervoor te zorgen dat leerlingen zelf in gaan zien wat voor hen haalbaar is zónder hun droom af te pakken.'

www.profielactueel.nl

LOWAN, Ondersteuning Onderwijs Nieuwkomers

Hariëtte Boerboom is adviseur VO van LOWAN, Ondersteuning Onderwijs Nieuwkomers. 'Doorstroming vanuit ISK naar het mbo zou volgens ons gebaseerd moeten zijn op drie pijlers:

- *ISK en mbo gaan met elkaar in gesprek: wat kan er al in de ISK gebeuren om doorstroming naar het mbo succesvol te maken? LOB is daarin noodzakelijk.*
- *Warme overdracht: welke toelatingseisen en wat voor type leerling is nodig in het mbo?*
- *Vormgeven van NT2 binnen het mbo, waarbij vakdocenten handvatten krijgen om meer aandacht te hebben voor bijvoorbeeld talige instructies. Hebben al je leerlingen deze echt begrepen?*

Scholen kunnen veel zelf doen om hier op een eigen manier invulling aan te geven. Gelukkig zien we dat ook steeds meer gebeuren.'

SCALDA MIDDELBURG

Op de mbo-instelling Scalda in Middelburg, is in 2016 de coachklas geïntroduceerd in samenwerking met ISK Walcheren. Deze klas is bedoeld voor leerlingen van 18 t/m 23 jaar die korter dan twee jaar in Nederland zijn en graag een mbo-opleiding willen doen. Wettelijk vallen zij onder de Inburgeringswet, maar inburgeringscursussen bieden relatief weinig lesuren, terwijl juist deze jonge mensen tijd hebben om te leren en ook willen leren. Die wil je dus niet tussen wal en schip laten vallen. De coachklas biedt hun gedurende een half jaar een intensief programma met de vakken Nederlands, rekenen, burgerschap, beroepenoriëntatie en coaching. Sport, sociale vaardigheden, computer- en studievaardigheden en een taalstage staan ook op het programma.

Stefanie Goedbloed, coördinator van de coachklas, herkent ook het gebrek aan een realistisch zelfbeeld bij deze jongeren, zeker in relatie tot ons onderwijs: 'Wij begeleiden onze leerlingen bij een proces waar ze doorheen moeten. Syriërs in onze groep bijvoorbeeld, willen veel en denken dat ook te kunnen. Maar kunnen samenwerken, zelfstandig informatie verzamelen, verbanden kunnen leggen zijn vaardigheden die in ons onderwijs erg belangrijk zijn maar in het thuisland minder aan bod komen. Om die vaardigheden aan te leren is goede beheersing van de taal is noodzakelijk.' Is instroming in een Entree-opleiding met extra aandacht voor NT2 dan toch het beste? 'Nee, dat

'DE KUNST IS ERVOOR TE ZORGEN DAT LEERLINGEN ZELF IN GAAN ZIEN WAT VOOR HEN HAALBAAR IS ZÓNDER HUN DROOM AF TE PAKKEN'

Basma uit Syrië was 19 toen ze in Nederland aankwam. Nu is ze 21. Basma: 'Ik ben naar een cursus inburgering gegaan, maar daar heb ik weinig geleerd. Ik heb me daarom aangemeld voor de coachklas bij Scalda. Ik wil de niveau 4-opleiding Financiële Administratie doen. Ik ben blij dat ik me daarop nu goed kan voorbereiden.'

Abdalrahman komt ook uit Syrië. Hij heeft daar een vooropleiding afgerond vergelijkbaar met de havo. Hij wilde journalist worden maar heeft dat vooralsnog uitgesteld. 'De taal is nog een obstakel, Nederlands is moeilijk. Ik wil nu eerst een salesopleiding doen want ik wil later misschien ook een eigen zaak hebben.' »

niet', zegt Stefanie. 'Als een leerling niveau 2, 3 of 4 aankan, dan zouden we ook op die niveaus meer aandacht moeten besteden aan de verdere ontwikkeling van zijn of haar taalvaardigheid en woordenschat.'

ISK WALCHEREN

Anne-Marie Verburg is trajectbegeleider van ISK Walcheren (ISKW) in Middelburg. Ze is erg blij met de routes, uitstroomprofielen en leerlijnen die LOWAN en iTTA samen met UvA, in 2016 hebben opgesteld. Verburg: 'Deze geven een duidelijk houvast zodat je weet waaraan je moet werken als je een leerling eenmaal in een route hebt geplaatst. In veel gevallen kloppen de bijbehorende uitstroomprofielen ook.'

ABDELRAHMAN: 'DE TAAL IS NOG EEN OBSTAKEL, NEDERLANDS IS MOEILIJK.'

Ook is ze is erg te spreken over de samenwerking met Scalda. Het merendeel van de gemiddeld 170 leerlingen bevindt zich in route 1 en 2 maar enkelen ook in route 3. Zo'n tien leerlingen kunnen dit jaar doorstromen naar een mbo 2, 3 of 4 opleiding. Zij hebben dan dus geen vo-diploma en daarom hebben ISKW en Scalda toelatingsafspraken gemaakt om hen toch aan de instroomprocedure te kunnen laten meedoen. Zo moet de leerling minimaal voor twee taalvaardigheden het B1-examen gehaald hebben. 'Maar verder is het in deze gevallen toch grotendeels maatwerk', aldus Verburg.

Verburg heeft LOB als aandachtspunt: 'Hoewel we er weinig tijd voor hebben – het leren van de taal staat voorop -, proberen we wel veel aan LOB te doen. Want LOB helpt erg om de leerlingen een beroepsbeeld bij te brengen dat bij hen past, waardoor ze een betere keus kunnen maken voor het traject na ISK.'

ALFA-COLLEGE GRONINGEN

Op het Alfa-College in Groningen is drie jaar geleden een schakelklas niveau 3/4 opgericht door Froukje Attema, onderwijsmanager VAVO. Attema: 'Deze schakelklas vult het gat tussen instroom van ISK-leerlingen in de Entree-opleidingen en het Toelatingstraject voor de Hanzehogeschool (hbo) en de RuG. (wo). De zes ISK's in de regio zijn erg blij met deze (extra) schakelklas. De instroom neemt gestaag toe: van 20 leerlingen In het eerste jaar naar 54 nu in het derde jaar. Als de leerlingen na de schakelklas doorstromen naar het mbo, kunnen ze goed meekomen in de klassen. Wel hebben ze een aanloop nodig. Daarom krijgen ze in het eerste jaar drie keer een half uur per week extra Nederlands. Bewust NT1, zodat ze ook mee kunnen doen met de reguliere examens. Ze gaan na die eerste aanloop met sprongen vooruit!'

EXTRA TAALJAAR

Sander Kalsbeek is opleidingsmanager voor o.a. de Entree NT2 opleidingen op het Alfa-College. 'We bieden alle Entree-instromers met een anderstalige achtergrond – een kwart van de totale Entree-instroom - een extra jaar aan met veel aandacht voor taalontwikkeling. Daarna gaan ze door naar de reguliere eenjarige vakgerichte Entree-opleiding van hun keuze. We kunnen het extra jaar goed bekostigen uit de Entree-gelden. We willen overigens meer toe naar geïntegreerd onderwijs waarin naast de vakdocent een docent NT2 aanwezig is die de anderstalige leerlingen helpt met uitleg van instructie en typische terminologie. We zijn hiermee gestart bij Installatietechniek niveau 2. Dit werkt heel goed, zowel voor de leerlingen als voor de vakdocenten. Zij worden zich meer bewust van het belang van taal en zullen daar dus ook meer rekening mee houden. Overigens moet hier wel geld bij; we krijgen hiervoor een subsidie van de gemeente.' ■

Fatimah, Nadia, Bayan en Odai wilden graag dokter of architect worden. Ze zijn 16, 17 en 18 jaar. Ze begrijpen dat dat niet (direct) haalbaar is en dat ze op een lager niveau moeten instromen: verzorgende IG op niveau 3 (Fatimah, Nadia en Odai) of bouwkunde niveau 4 (Bayan). En eigenlijk vinden ze dat voor nu ook goed. 'Lezen is moeilijk op B1-niveau, en dat heb ik wel nodig als ik naar Scalda wil', zegt Bayan.

DE AUTEUR IS FREELANCE JOURNALIST
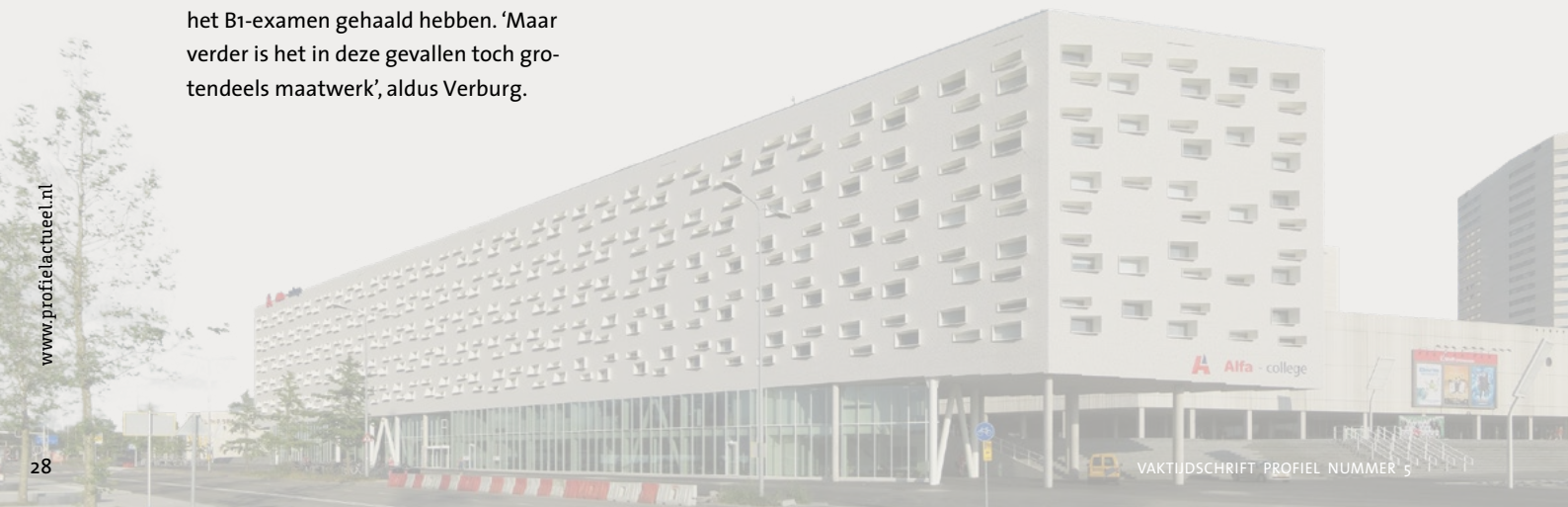
Zie voor enkele brochures LOWAN: www.lowan.nl/voortgezet-onderwijs